

Μια ψυχαναλυτική μάχη που κράτησε δέκα χρόνια

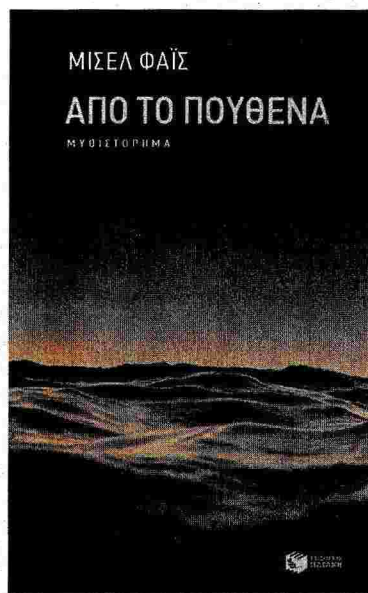
Όσα δεν λέγονται μεταξύ της θεραπεύτριας και του ασθενούς

ΜΙΣΕΛ ΦΑΪΣ
 Από το πουθενά
 εκδ. Πατάκη, σελ. 216

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

«Στην αρχή πιστεύατε ότι σας μαγνητοφώνω εν αγνοία σας, κάποια στιγμή ονειρευτήκατε τη μητέρα μου καφετζού ή ότι κάποιος κρυφακούει αυτά που λέμε, πριν ένα χρόνο αρχίσατε να γράφετε ένα θεατρικό για μένα»...

Δέκα ολόκληρα χρόνια, από τα 38 έως τα 48 τους χρόνια, συναντούνται μια γυναίκα ψυχαναλύτρια της γαλλικής σχολής, βαθύτατα επηρεασμένη όμως από τη Μέλανι Κλάιν και τον Λακάν, με τον ασθενή της, συγγραφέα στο επάγγελμα. Η σχέση τους δύσκολη, όπως δύσκολες είναι όλες οι ανθρώπινες και δη θεραπευτικές σχέσεις. Και πώς να γράψεις γι' αυτό που σε δυσκολεύει; Ο ασθενής έχει μεγάλη ανάγκη τη σχέση, δυσκολεύεται όμως να έρθει σε επαφή. Οι λέξεις τού δίνονται ως εργαλείο αλλά και ως εμπόδιο. Από τη μια προσπαθεί να εκφράσει αυτό που νιώθει μέσα στην ψυχαναλυτική σχέση, στη σχέση του με το παρελθόν του και το παρόν του, από την άλλη οι λέξεις τού προσφέρουν ένα ωραιότατο άλλοθι: να κρυφτεί πίσω από αυτές, να ταξιδέψει, να αποπροσανατολιστεί και να αποπροσανατολιστεί. Κάθε φορά που έρχεται σε επαφή με κάτι επώδυνο, κάθε φορά που

ζωντανεύει μέσα του η ανθρώπινη ματιά της ψυχαναλύτριας, εκείνος ασυνείδητα—από το πουθενά—βρίσκει οπουδήποτε αλλού, εκτός από εκεί.

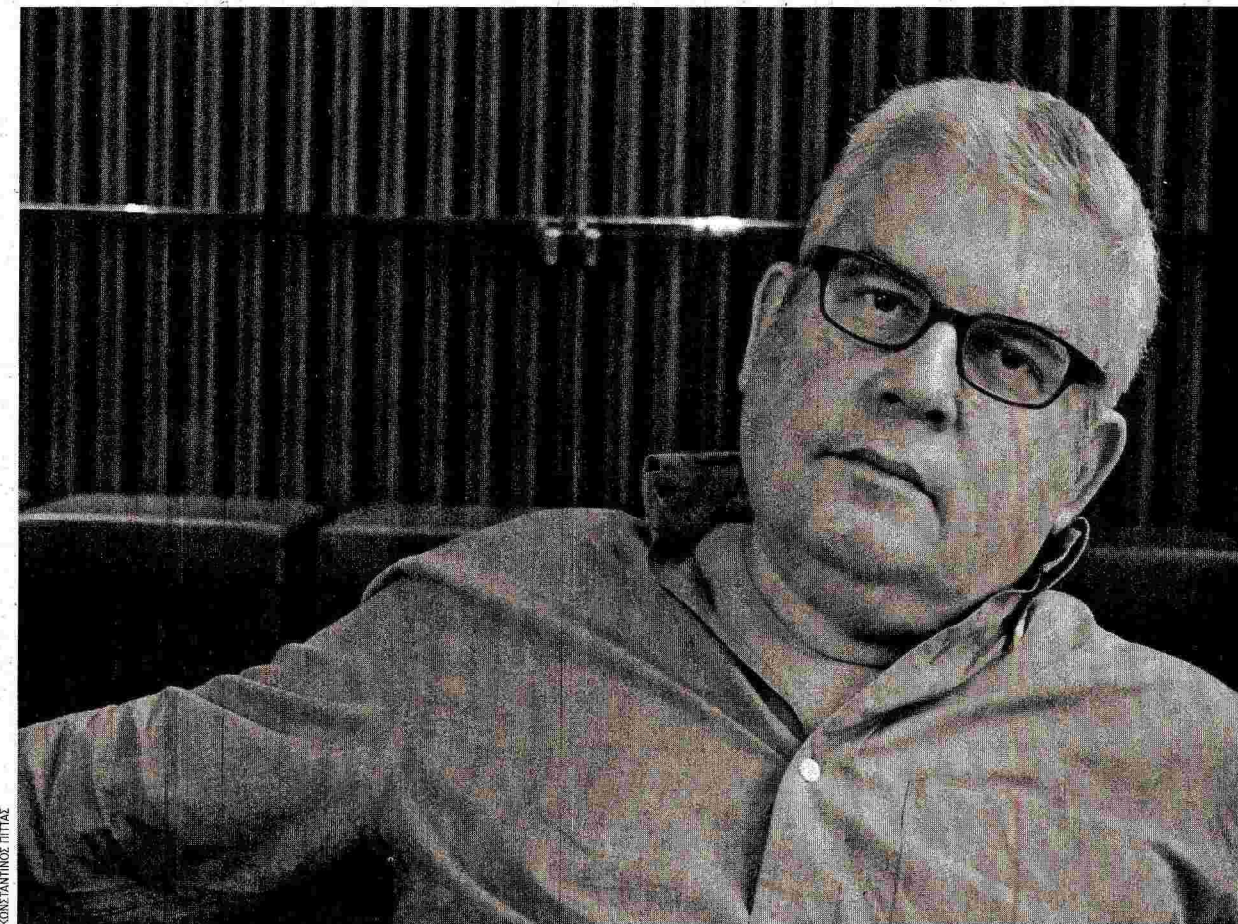
Το νέο μυθιστόρημα του Μισέλ Φάις—το οποίο κυκλοφορεί στις 19 Νοεμβρίου στα βιβλιοπωλεία—έχει ως κέντρο την ψυχαναλυτική σχέση θεραπεύτριας και θεραπευόμενου για να μιλήσει με έναν μη συμβατικό τρόπο για όλα αυτά που δεν λέγονται. Η αφήγηση είναι αποσπασματική και το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου είναι σε διαλογική μορφή.

Είχα μια δυσκολία να κατανοήσω τις διαμεσολαβήσεις των εικόνων

που έρχονται από όλα τα μέρη του κόσμου, σχεδόν από το πουθενά. Διότι ενώ βρισκόμαστε στο ψυχαναλυτικό γραφείο, στην Αθήνα, όλα αυτά τα δέκα χρόνια, και «βλέπουμε» τη σχέση ανάμεσα σε έναν άνδρα και σε μια γυναίκα, την ίδια στιγμή παρεμβαίνουν εικόνες από άλλες χώρες, πόλεις, ανθρώπων ανεξαρτήτως ηλικίας και φύλου, που δεν έχουμε συναντήσει ποτέ αλλά κάτι μαθαίνουμε εκείνη την ώρα γι' αυτούς. Όχι τόσο ως αποτύπωση μιας είδησης ειδοσιογραφικού πρακτορείου, όσο σαν καταβύθιση σε ένα ψυχικό σύμπαν πολύ διαφορετικών ανθρώπων ανά τον κόσμο, που εν πολλοίς αναζητούν μέσα τους το ίδιο πράγμα με τον κεντρικό ήρωα: την ανθρώπινη, μεστή, βαθιά επαφή, μέσα από την αντιξοότητα. Έρχεται όμως η δυσκολία της παθολογίας του ήρωα που κάνει το ψυχαναλυτικό ταξίδι ενίοτε ταραγμένο και άλλες φορές βαλτωμένο, στάσιμο, πνιγνό.

Όπως ο Τζάκσον Πόλοκ

Υπάρχει ενδιαφέρον πάντοτε να διαβάσεις για ήρωες σε ψυχαναλυτικά ντιβάνια. Οι αναγνώστες ελκύονται από τέτοιες ανθρώπινες ιστορίες. Εν τούτοις, ο Φάις δεν ήθελε—νομιζώ—να γράψει ακόμα μια τέτοια ιστορία «κλειδαρότρυπας». Ο Φάις επιχειρεί με τον δικό του αφαιρετικό τρόπο γραφής να κατακερματίσει τον κόσμο για να τον ξανασυνθέσει. Να ρίξει στην παλέτα

Ο Μισέλ Φάις. Και σε αυτό το αποσπασματικό μυθιστόρημά του ερωτοτροπεί με τον θεατρικό λόγο.

Όση ώρα διάβαζα το «Από το πουθενά», το έβλεπα μπροστά μου. Είναι ένα εξαιρετικό θεατρικό κείμενο που μπορεί να ανεβεί στη σκηνή χωρίς πολλές παρεμβάσεις.

των χρωμάτων αυτούσια χρώματα, όπως ο Τζάκσον Πόλοκ, και μετά να δει τι εικόνα έφτιαξε. Φαίνεται ότι τον έχει απασχολήσει πολύ η ψυχανάλυση, η συνειρμοί, οι φαντασιώσεις και η θεραπεία μέσα από τις λέξεις και τις σιωπές. Μερικές φορές οι διαμεσολαβήσεις, τα μέρη που τίθενται ως παρενθέσεις, αδυνατίζουν την κεντρική ιστορία. Τη στιγμή κιόλας που η κεντρική ιστορία είναι μια ενδιαφέρουσα ιστορία. Ιδίως από τη μέση και κάτω δυναμώνει η εγγύτητα και θερμαίνεται το κλίμα τόσο για τον ψυχαναλυτή

και ψυχαναλυόμενο όσο και για εμάς που το ζούμε διαβάζοντάς το. Ο κόμπος του όμως να μιλήσει για το άφατο δημιουργεί μερικές δυσκολίες για τον αναγνώστη.

Όση ώρα διάβαζα το «Από το πουθενά» το έβλεπα μπροστά μου. Θεωρώ ότι είναι ένα εξαιρετικό θεατρικό κείμενο, που μπορεί να ανέβει στη σκηνή, χωρίς πολλές παρεμβάσεις. Κρατώντας το νήμα της κεντρικής ιστορίας, και παλεύοντας με τον φόβο να αντέξουμε όλοι εμείς το βάρος μιας τόσο δύσκολης σχέσης.